

gedetermineerd tot grassen en varensoorten toe en neem thans met niet minder belangstelling en vasthoudendheid een paddestoel onderhanden en als het dan na het zoeken op alle mogelijke wijzen in verschillende boeken, langs verschillende tabellen verscheiden uren, ja dagen mee bezig is, dan tracht men toch de schuld niet geheel en al zonder reden gedeeltelijk van zich af te schuiven. En de boeken, die ik gebruik?

Dat zijn: 1° Edmund Michael, 2 deeltjes met gekleurde platen en beschrijving; niet als determineerboek te gebruiken.

2°. Nouvelle Flore des champignons par Constantin et Dufour avec 4265 figures. Over het boek als flora wil ik hier niet oordeelen maar de figuurtjes zijn veel te klein en te onnauwkeurig. Dan heb ik de teekeningen van Heimans en Thijsses's flora tienmaal liever.

Nummer drie is: Car. E. Destreé, Hoogere Zwammen. Dit zou het voornaamste moeten zijn. Dit moest zwart worden door het gebruik, net als mijn oude Heukels, maar och te vaak leg ik het verdrietig op zij, omdat het mij geen uitsluitsel geeft. Wie kan mij zeggen het verschil tusschen „lederachtig“ en „taai vliezig“, tusschen „vleezig“ en „dunvleezig“? Wanneer is een cortina „onduidelijk“? Hoe ver is: „tamelijk ver“? „Melksap eerst later scherp wordend.“ Hoeveel seconden moeten er verlopen voordat het „later“ is? Hoe vaak staat er niet: „gewoonlijk“, „meest“, „vaak“, „bijna“, wat heeft men daar aan? En dan dadelijk in het begin: Plaatjes vliezig zacht, met scherpen rand, in twee blaadjes verdeelbaar. Ik heb er al een honderd onder het ontleedmes gehad, doch dat kenmerk is mij nog onduidelijk. Hoe maken het beginners hier mede? Ik vind, dat door zoo'n lastig kenmerk aan het begin te plaatsen, minstens de helft der determinaties foutief zullen wezen.

Bovendien staan in die flora, die toch voor beginners zal wezen, veel te veel soorten, die slechts een enkele maal zijn gevonden, b.v. in den hortus te Leiden of Amsterdam. De meeste menschen, die paddestoelen gaan zoeken, zullen ze daar toch niet zoeken, en de grootere geleerden, die overal het fijne van willen weten ¹⁾, hebben wel andere boeken bij de hand, waar ze zoo'n soort in kunnen bepalen. Door de massa eens of twee keer gevonden soorten wordt de rest als het ware weggemoffeld, zijn althans uit dien grooten hoop moeilijk terug te vinden.

Nog een derde bezwaar. Er staan te weinig teekeningen in, welke nog dezelfde gebreken aankleven als die in het genoemde fransche werk en waarmee ze meer dan eens precies overeenkomen.

Dan is het erg jammer dat niet wat meer syno-

niemen opgenomen zijn en geen verklarend lijstje der Geslachtsnamen.

Zoo is er nog veel, dat aan deze flora ontbreekt. Moge zij bij een herdruk vele verbeteringen beleven. Ze zou dan veel kunnen helpen meer liefde wekken voor deze schoone plantengroep. Wie zou van de lezers of lezeressen, mij nu eens enkele inlichtingen willen geven, zijn bevindingen in dit, ons tijdschrift, bekend maken en zoo dit niet te veel gevraagd is, er een enkele voor mij willen determineren?

Denekamp, Oct.

J. B. BERNINK.

Van den winter en in 't voorjaar zullen we de zaak eens bespreken. U vergat Oudemans' Revision. Dat is voor ons land het boek. H.

HET RODERBOSCH MET ZIJN OMGEVING.

Die Natur in jedem Winkel der Erde ist ein Abglanz des Ganzen.

VON HUMBOLDT.

Men kan zich levendig voorstellen, dat de reiziger-natuur-liefhebber, die de drie noordelijke provinciën van ons land bezoekt, en uit een waggonraampje van den spoorlijn het landschap overziet, geen overweldigenden indruk krijgt van wat men in het dagelijksch leven natuurschoon noemt.

Uitteraard spreekt het vanzelf, dat een dergelijk vluchtig genot ons hier dikwijls een ruim uitzicht, maar bezwaarlijk een ruim inzicht kan geven.

Wellicht heeft dit dan ook bijgedragen tot het ontstaan van de meening, dat men om van natuurschoon te genieten niet benoorden Zwolle moet komen. Als dat zoo was, zou het voor de natuurvrienden hier beklagenswaardig gesteld zijn. Niet aldus is het in werkelijkheid; ook het Noorden heeft zijn heerlijke brokjes natuurschoon, bevoorrechte plekjes, waarin de schoone Nederlandsche natuur zich als 't ware heeft afgespiegeld.

Met vrijmoedigheid durven wij bij onze vogel- en bloemenvrienden de streek aanbevelen, welke het onderwerp van dit opstel zal uitmaken.

Mogen we de belangstellende lezers en lezeressen, die onbekend zijn met de omgeving van Roden, uitnoodigen, ons in gedachten te volgen?

Bij het kerkgebouw vindt men het officieele pad, dat toegang verleent tot het bosch en waarlangs we spoedig den ouden burcht hebben bereikt. Gedeeltelijk in 't water staande en te midden van zwaar geboomte maakt het eenvoudige gebouw een aardig effect. Hier schijnt de uitverkoren plaats te zijn van den wielewaal, die ons met zijn helder roepje goeden morgen wenscht. Niet dikwijls krijgt men hem te zien, want zeer handig weet hij zich te verbergen tusschen het gebladerte, maar voortdurend hooren we zijn vriendelijk »titidluo«. Van het onwelluidend katten-geschreeuw — trouwens ook weinig passende bij zulk een deftige verschijning — bedienen de Roder wielewalen zich naar het ons wil voorkomen zeer zelden.

Bij den ingang van het bosch klinkt ons van uit een beuk een eigenaardig vogelliedje tegen; eerst een paar heldere fluittoontjes, gevolgd door een langgerekt geluidje, 't welk eenigszins herinnert aan een wekkertje, dat wel affloopt, maar niet aanslaat. Het is vrij lastig het olijfgroen met gele vogeltje tusschen het beukenloof te ontdekken, maar ten slotte gelukt het toch hem met hangende vlerkjes

¹⁾ Ons is het om hoofdzaken te doen.

zingende op een tak te zien zitten. De kennismaking met den fluiter (*Phylloscopus sibilator*) — een voor onze streken lang niet algemeene verschijning — was voldoende om ons den geheelen dag aangenaam te stemmen.

Het gedeeltelijk uit loof en naaldboomen bestaande bosch, waar we ons thans bevinden, bevat slechts weinig onderhout. Groote verscheidenheid van planten vindt men hier niet. Mossen, waaronder het kussentjesmos (*Leucobryum*), witte klaverzuring (*Oxalis acetosella*) en boschanemonen (*Anemone nemorosa*) vormen in het voorjaar een heerlijk groen tapijt, waartegen de witte en roodgeaderde bloempjes keurig afsteken. Op andere plaatsen en later in den tijd zijn het weer rankende helmblom (*Corydalis claviculata*), hengel (*Melampyrum pratense*) en de prachtige varens, welke zorgen voor een fraaie bedekking van den bodem. Ook treft men hier aan de merkwaardige *Phallus impudicus*. De Hollandsche naam stinkzwam doelt op de ondragelijke lucht, welke deze vreemde paddestoel van zich geeft. Intusschen is deze eigenschap van groote beteekenis voor de plant. Aangelokt door dit geurtje komen vliegen hierop af en voeden zich met het sporenbetovende slijm. Deze sporen echter verlaten onverteerd (?) het lichaam, zoodat de verspreiding der zwam verzekerd is.

Langs de boschpaden draven roode boschmieren (*Formica rufa*) af en aan, dennenaalden en andere bouwstoffen aansleepende, om met vereende krachten hare enorme nesten te doen verrijzen. Schildvink, roodborst en zwartkopje zingen er dapper op los, afgewisseld door het gehinnik van een groenen specht.

Ongaarne verlaten we deze plek, maar het vele, dat nog wacht, noopt ons heen te gaan.

De zoom van het groote bosch is nu weldra bereikt en bij den uitgang vliegt een koppel patrijzen, die zich tusschen het heikruid verscholen had, verschrikt op.

De weg, die ons naar gindschen plas zal voeren, is begroeid met boschkruiskruid (*Senecio silvaticus*) en manshooge wilgenroosjes (*Epilobium angustifolium*), waarvan des zomers de roode bloempjes mooi uitkomen tegen het frissche groen van jonge sparretjes.

Fitis, merel en roodstaartje overstelpen ons met heerlijke muziek; ook het tiftjafje wil het zijne er toe bijdragen, terwijl een boompieper onder 't zingen van zijn kanarie-liedje met opgeheven staart en kopje en uitgespreide vleugeltjes neerstrijkt aan de overzijde van den plas.

Hier treft het oog een schoon natuuraferieel, dat niet weinig wordt opgevrootlijkt door al de edele blijdschap, welke van die kleine zangers uitgaat. Achter u het bosch met zijn kaarsrechte dennen, vóór u het water, fraai gestoffeerd met tallooze witte waterlelies en biezen, links en rechts verspreide berkjes en ander houtgewas, in de verte weer bosschen, die straks het doel van onzen tocht zullen zijn.

Tusschen de aardige kroesvormige bloempjes van de dopheide steken enkele valkruidplanten (*Arnica montana*) haar bloemhoofdjes uit. De weinige exemplaren van het vreemd-mooie vingerhoedskruid zijn blijkbaar in sloopershanden gevallen; niet eens zijn ze de moeite van meenemen waard gekeurd, een eind verder liggen ze verwelkt en vertrappt op den grond, als slachtoffers van roekeloos plukken. Waar de bodem vochtiger is zijn enkele plekken als met een rood waas overtoegen, veroorzaakt door twee soorten van het geslacht *Drosera*, de kleine en de ronde zonnedauw. Terwijl we bezig zijn iets meer te weten te komen van deze om hunne biologie zoo merkwaardige plantjes, valt het oog op een nietig Orchideetje, de *Malaxis paludosa*. De aan den voet knolvormig verdikten stengel draagt een tros van kleine geelgroene bloempjes en het plantje is lastig te vinden tusschen het veenmos en de fijne gras- en *Juncus*-

soorten, terwijl het bij verhoogden waterstand zich geheel aan het oog onttrekt.

Kom hier nog eens terug als de struikheide bloeit, druk bezocht door nijvere bijtjes en het azuur van klokjesgentiaan (*Gentiana pneumonanthe*) wedijvert in schoonheid van kleur en fijnheid van tint met het blauw van den Augustushemel. Zonder twijfel zal dit terrein een aangenamen indruk bij u achterlaten.

Maar laat ons thans tot de bosschen terugkeeren.

De heerlijk frissche geur van jeugdige berkjes en opgaand eiken hakhout langs den zonnigen zandweg werkt opwekkend en stemt tot blijmoedigheid. Geen wonder, dat zich hier de nachtegaal heeft gevestigd.

Op deze plaats hebben we eens genoten van de heerlijkste vogelmuziek. Uit hoeveel nummers het programma van den premier der zangers bestond valt moeielijk te zeggen. Zijn

lied was zoo vol hartstocht en variatie, dat ook de zanglijster in verrukking kwam en zich niet langer kon bedwingen om een proeve van zijn imitatie-talent ten gehore te brengen. Met benijdenswaardige nauwkeurigheid gaf hij den nachtegaalslag weer en vertelde nog veel meer van andere natuurgenoeten, dan hun bij aanwezigheid lief zou zijn geweest. Het grappigst van alles echter was, toen de schalk begon te kakelen als een kip.

Als uit de lucht gevallen stond opeens de boschwachter voor ons. Geen wonder, dat we hem niet eerder hadden opgemerkt, want de kleuren van 'smans toilet, welke zoo geheel in overeenstemming waren met de omgeving, deden onwillekeurig aan mimicry denken. Onze bedoelingen kennende wandelde hij echter vriendschappelijk de donkere boschlaan mede in.

Grijpskerk.

Gebfs. J. FEITSMA.

(Wordt vervolgd).